

Gatweefch u Awises.

Nr. 51. Zettortdeena 23schâ Dezember 1843.

Leeela klaw a.

(Wezzu laiku notifikums)

Kahdâ zeemâ, Wahzsemimes widdû, ne taht no Nein-uppes, atrohdahs lohti wezza, leela un kupla klaw a, ko tee laudis, mahnu-tizzigas pafakas klausidami, par tahdu kohku zeeni, ko labbprahf ne aisteek un ne apfahde, kâ dasch-fahrt kahdu zittu kohku, kam ne kahda flawa nav. Schim resnam kohkam irr tikkai peezi sarri, labbi resni un kupli, bet jaw no leela wezzuma ar tukscheem widdeem palikfuschi. Pee scha kohka tee zeema laudis allasch mehds sapulzetees, atpuh-stees, kahdu padohmu kohpâ nospreest, woi tirgu turrecht. Kâ leekahs, tad gan schis kohks wezzös paganu laikdöss irr eezenihts par fwehtu; bet teem mahnu-tizzigerm taggad irr zitta pafakka mutte, ko winni par scho kohku stahsta, kadehl tas effoht zeenijams. Un kas schi tahda pafakka irr, to dabbukim sinnahit no schi stahsta.

Kahds grafa fungs schinni apgabbalâ paschâ sawâ wezzuma gallâ nehme reisneeka speeki sawâ drebbedamâ rohkâ, un taikijahs eet plattâ pasaule meeru mckleht. Jo dillas behdas bija winna muhscha pehdejas deenas apmahkus. Winna bija brangs dehls, bet to winsch preeksch dascheem gaddeem jaw ar launu prahtu bija aisdinnis pasaule un prohti tadeht, ka schis bij ee-mihlejis weenu meitu no semmas fahrtas. Dehls ar sawu eemihletu bruhti bij fleppen lizzees fa-laulatees, un tâ aigahjis plattâ pasaule, ka wezzais tehwes ne pa ausu galleem no winna ne fo wairs ne dsirdeja. Wezzais arri ne ko pehz winna ne behdajahs, bet deesgan meerigi dshwoja sawâ pilli us falna; skattijahs labbprahf us leiju un preezajahs labbprahf par dabbas jaukumeem, ihpaschi par to jauku strautiu, kas appakfchâ pee winna lohgeem us leiju burbutoja. Par sawu dehlu winsch gandrihs bija aismirs, ka tam sawu muhschu kâ weentukam buhschoht jabeids. Winna leelmahte gan sawâ firdi lohti behdajahs

par to pasudduschu dehlu, bet — weena meinina teem tak wehl bija, un kad scho seedoschu rohsiti usskattija, tad winni sawas behdas aismirse. Bet, kâ jaw allasch noteek, kas bes behdahm dshwo, to behdas sawâ laikâ arri apmahz. Tâ notifke arri wezzajam grafam. Winna leelmahte nomirre, un preileni aispreezeja weens notahs semmes wisszeenigakeem fungem, un nu winsch weens pats valifke weentulis sawâ pilli. Nu tam wissi preeki bij wehjâ! Meds uppite, nei arri saltas bires, woi zitti kahdi dabbas jaukumi winnam preeku darrija. Wiss, wiss tam taggad sawadi isskattijahs: tahs zilts bildes pee seenas, tâ faktloht, us winna skattijahs, itt kâ prassidamas, kas nu turpmak wissu to baggatibus mantineeks buhschoht? Brunnas gulleja faktâ, woi pee seenas uskahrtas, jaw no dsirnekleem pahrwilktas, itt kâ us muhschigu duffeschanu noliktas. Wissu to apluhkojht, wezzajam grafam usgahje schauschalas, un dshli nopoluhfamees winsch nu fahze schehloht un gaudaht pehz sawa dehla, ko tik zeefirdigi bij aisdinnis probjam. Ne warredams zittadi apmeerinatees, winsch apnehmabs nostraigah lihds Pestitaja kappam, tur meeru isluhgtees. Winsch apgehrbahs tahdâs drehbës, kâ jaw to reis tee mehdse darriht, kas sawu grehku deht to zeltu usnehme, un sawa zitikahrtiga smagga schekhpâ weeta winsch nehmee weeglu un garru reisneeka speeki rohkâ. Tâ winsch pamahtinam iswilkahs pa wahreem ahrâ un gahje us leiju, tâ ka ir pats wahrtu sargs ne sinnaja, ko no tam dohmaht. — Kahdas deenas staigajis, wezzais eenahze kahdâ zeemâ ap wak-fara laiku; scha zeema widdû bija ta leela klaw a, ko jaw pirmak peeminnejam, un ka peezi leeli sarri gandrihs lihds pat semini sneedse. Geyprettim tai klawai stahweja wezza, puissagruiise pils.

Tâ zeema wezzi laudis bij fassehduschi, scheit schahs klawas pawehnî isdusfeht pehz deenas darbeem, un kad muhsu wezzais reisneeks patlabban

teem gribbeja garram eet, tad schee pazehlahs, winnu apfweizinaja un luhdse pee winneem opmestees un atpuhstes. Winsch arri labbpraht teem blakkam apfehdahs un fazzijs: „Kaimini! jums nudeen tahds jauks kohfs te, kur atdusstees, kahdu aplam zittur ne usees.“ — „Irr gan brangs kohfs,“ ta tas wezzakajs no scheem grafam atbildeja, „bet tatschu schi glihta Deewa dahwana irr eeksch affinim dehstita.“

„Buhs jaw kahdi sints gaddi pagahjuschi,“ ta wezzais wehl tahtak stahstija, „kad kahds jauns kungs ar jaunu un skaistu gaspaschu muhsu zeemä eenahze. Pehz apgehrba winsch israhdijahs no muischneeku kahrtas buht; tam bija lihds jauna gaspascha, lohti skaista, bet pagurruse no tohla zetta; tadeht ta isskattijahs bahla, galwu nokahruse us sawa kunga plezeem. Tas kungs pats israhdijahs lohti bailigs, skattijahs weenu-mehr atpakkat us sawu zettu, un wehlejahs sawan peekussuscham zetta-beedrim weetu dabbuht kahdä no schahm buhdinahm. Tad nu tur, kur taggad tas wezzais ar suhnahm apaudsis tohrnis stahw, stahweja pils-waktneeka buhdina, un tai paschä nu tas sweschineeks ar sawu draudseni kohrteli nehme; bet tik fo tas bij eegahjis eekschä, tad jaw winnu panahze tee no semines waldisneka isfuhrti pakkaldsinneji; jo ta bija pascha firsta (leelakunga) turwa raddineeze, fo winsch sleppen bij apprezzejis un ar tahs behdsis. Tee nu to jaunu fungu fosehje un te, kur schi klarwa stahw, te pluhde winna affinis, kad tas lepnais firsts to bij pawehlejis. Ta preilene tad gahje flohsteri dsihwoht; bet eekam winna no pafaules schkibrahns, tad ta scho klaru dehstija tai weeta, kur winnas mihlaka draunga affinis bij isleetas. Mo ta laika tas ta irr, itt ka kahds sawads gars eeksch ta kohfa buhtu eegahjis, kas to usturr un tam ne lauj nihkt; un neweens no scha zeeuna eedsihwotajeem eedrikstahs kahdu sarrinu no ta nolanst; jo fatrs tizz, ka, ja kahdu sarrinu no laustu, tad tai weeta affinis tezzetu. — Kä muhsu tehwu tehwi, ta arri mehs behrni jo prohjam allasch to notifikumu peeminnam un pahrdohmajam drebbedami par ta lepna firsta zeefir-dibu, kas tik neschehligi schkibre diwi mihlodamas

firdis!“ — „Deewa prahs lai noteek!“ ta wezzais grafs peepeschi isfauze un tuhlin us pehdahm steidsehs prohjam.

„Luhk, kahds ehrmohts zilweks tas irr,“ fazzijs weens no teem zeema wezzajeem, muhsu reisneekam, kas lohti steidsehs, pakkal skattidamees; „tam laikam kas warr buht us firds; zittadi naw. Winsch ne fo ne runna un ta behg no zitteem zilwekeem. — Bet, kaimini mihli, wakkars jaw irr klah, un sinnat pafchi, ka pawassaras wakkari naw wiss filti. Man ta rahdahs, ka tee balti mahkuli, kas tur no Stein-uppes zellahs, wehl sneegu dohs; tadeht lai steidsamees filtä pawehn.“

Tee zeema eedsihwotaji wissi isklichde pa sawahn buhdahm un muhsu wezzais grafs, dsilläss dohmäss nogrinnis, gahje zeemam zauri un bei-dsoht, zeema gallä, aishnahze pee kapsehtas. Tur eeraudsija dauds frustus, kas itt ka dsihwi tam azzis skattijahs, par muhschibu stahstdami; kapenes wisspahr bij apauguschas ar daschadahm sahlehm, un tahs pirnas pawassaras pukkes jaw seedeja. — Wissu to ar swehtahm dohmahm ap-skattidams, wezzais grafs ta luhsahs: „Afk tu behdigu preeks, Kungs Jesus, atdohd manniu atkal mannu pasudduschu dehlu, un zaur sawu gruhtu zeeschanu un mirschanan dohd man sawu meeru! Amen.“

Zetsch nu schkibrahns us daschadahm pussehm, ta ka muhsu wezzais reisneeks ne sinnaja, kurru usnemt. Tadeht winsch nopluhze weenu pukki un to sweede gaisä; us kurru pusti nu wakkara wehfsna to pukkiti nesse, us to pusti winsch sawu zettu usnehme. Schis zetsch gan bija schaurs un gahje kahdam wihna kalmam garram. Winsch gahje pamasam us preekschu, klausidamees, ka strautinsch jauki burbuljo, pahr akmina ohlahm tezzedams. Ne tahl gahjis, winsch fatiske diwi behrnus, weenu sehnu un ohtru meiteni, kas pukkes bij saplubkuschi un sphehledami tahs mette strautinä eekschä. Tee behrni reisneeku eeraudsijuschi un winna gohdigu seiju apluhkojuschi, pazehlahs, gahje tam prettim un butschoja winnam rohku. „Deewos lai juhs swehti, behrnini mihli!“ ta wezzais fazzijs, preezadamees par tahdeem

drohscheem behrneem, kas pratte gohdu doht. Tad winneem blakkam nofehsdamees, luhdse, lai schee tam arri dohtu nodsertees no ta bikkera, kas teem bija rohkā.

„Tas jums, pappin, itt labbi smekkehs, „fazzija ta meitene, „jo tas irr muhsu tehwa bikkerris, ar fo tam dsert nessam tur wihna kalnā. Redseet, kā winsch tur strahda kalna gallā jaw no pascha agra rihta, un mahte zaur mums tam allaschin suhta malzianu, ar fo atspirdsinatees.“ — „Woi tas irr juhsu tehws, „tā wezzajis waizaja, „kas tur ar to smaggi kapli semmi wanda tik duhschigi, itt kā gribbetu wissu to alk-mira klini pataisicht smalku?“ — „Kā tad, „sehns atbildeja, „muhsu tehva lohti dauds jahmohzahs, kamehr wihna kalns auglus ness; bet kād laiks flaht wihna ohgas lassift, tad irr branga dsihwe un preeku deenas pee mums.“ — „Kur taws tehws dsihwo, dehlin?“ — „Tur winnā eeleijā, kur tas baltais kalnisch starp teem kohkeem redsams. Nahz, pappin, mums lihds, muhsu mahte tevi mihligi usnems; winna allaschin preezajahs, kād kahds peekussis reisneeks pee mums kohrteli nemm.“ — „Teesa gan, „tā masa meitene fazzija, „tad arveen mahte to labbako kummosu zett us galdu; nahz tik lihds, pappin, es tevi weddischu.“ — Winna peekehrahs nu tam wezzajam pee swahrkeem un wilke to lihds, un tas puifens lehkaja brihscham pa preefschu, brihscham no pakkalas tam wezzajam, preezadamees un deedams; tā nu tee drihs ainsnähze us to mahjinu.

Mamma - mahte patlabban darbojahs kuka ugguni kurdama, kād winna to behrnu knaddeschanu eeklausijahs, un to fresschinceku eeraudsi-juse, ta tam pretti gahje un to mihligi sanehme, fazzidama: „Sweiks, mihlais zeenijams tehws! ne sinahde, luhsams, muhsu slktu buhdinu, tē apmestees! Un ja tewi peekussuscham kas patiktu par atspirdsinaschanu, tad tikkai sakki weenu wahrdinu, un ne aisleeds to svehtibu, kas tevi pawadda schinni zetta!“ To fazzijuse, winna to wezzo eewedde gan masā, bet tihra istabina, un to luhdse, lai apfehschahs. Wezzais nu fahze runnah: „Seewin, tewin lohti mihligi un labbi

bchrni; es gauschi wehletohs, ka manniu buhru tahds dehls, kā tew.“

„Kā tad,“ atteize namma - mahte, „wunsch ittin lihdsigs sawam tehwan. Winsch itt drohschi eet weens pats tur pa kalneem un runna no pillim, fo tur buhschoht taisiht. Af, kungs mihlais, kād juhs sinnatu, kā smaggi man tas friht us firdi, kād winsch tā runna!“ To stahstoht see-winai dascha assara nobirre par waigu. Bet grafs atteize: „Tur warr atrast padohmu! Manniuh dehla naw, un tadeht, ja juhs manniu tik wehlat, gribbu juhsu dehlu sawā - weetā istaisiht par brunnineeku *). Bes tam manna pilis paliks tukscha; jo manna zilti naw zitta wihrischka, kas mannas brunnas warretu walkaht.“ — „Memmin mihlai,“ tā sehns taggad itt lustigs uskleedse, „woi ta wezza tehwa pilis pateesi irr tukscha? woi es, kād buhschu isaudis, warreschu eet turv?“ — „Un woi tu manni weenu pafchu tē atstahsi?“ tā mahte waizaja sehnu. — „Ne, memmin, tew janahk lihds,“ tā sehns itt drohschi wehl runnaja, „tu redsefi, zik jauki tas irr, no augschas us leiju skattitees.“ — „Winnam pateesi irr brunnineeka prahs,“ teize wezzais grafs, „woi winsch irr schinni leijā dsummis?“

„Deewu lubgt un strahdaht,“ fazzija mahte, „tas irr pascha Deewa lifikums, un tas irr wairak wehrts un labbaks, ne kā wiss brunnineeka gohds, fo juhs tam sehnam warrat sohliht; winsch tāpat, kā winna tehws, kohps wihna spaidu un ustizzefees Deewa svehtibai, kas leetu un faules spihdumu dohd. Brunnineeki dsihwo pa sawahm pillim kalnā un ne sinn wiss, kas irr darbs pasaulē; bet tadeht tee arri ne neeka ne juht no tahs svehtibas un ta meera, kas nobaga strabdneeka buhdinā miht. Mannam laulatam draugam arr bij deesgan behdu, kas winna firdi speede; Deewam schohl, zanr manni ween behdas winna firdi apmahze. Bet to mehr no ta laika, kamehr fchi buhda winnam peder, winsch irr preezigaks un meerigaks, ne kā

*) Ja kahds no muhsu lassitajeem ne saprastu, kas tee tahdi wihri bijuschi, fo brunnineekus sauze, tas lai lassa Kursemies stahstu grahmatu, kur tas jo plaschi teek isteikts.

preefschlaikā. No pasaules trohksna un wehtrahm winsch irr tē eenahzis meera obstä; winsch pazeetigi nefs deenas karstumu un nastu, un kad es winnu noschehloju, tad winsch man atsafka: seewia mihla, es juhtohs, ka es taggad pateesi esmu laimigs! Tomehr es daudreib nomannu, ka tam fahdas dohmas uskrittuschas, zaur ko winsch paleek nofummis; es tad stipri us winnu luhkoju, un daschureis mannu, ka assaras tam birst par waigeem. Tad pateesi tam sawa tehwischka irr prahktā un winsch dohma us sawu nu jaw gan nosfirmotu tehwu; ir es tad norau-dohs sawā faktā Kuffinam.“

Patlabban ta masa meitina mahtei pee dreh-behm peekehrabs im tai klußinam fazzija ausi: „Memmin, nahz jel kukaā, tehwu drihs pahrnahks.“ — „Tawa taifniba,“ mahte atbildeja, tuhlin ahrā eedama, „ar tahm garkahm walldahm skaidri biju aismiruse, kas man jadarra.“
(Turpmak beigums.)

Tas laimigs sveijneeks.

Nabbaga sveijneeks sveijojoht wilke gruhti sawu tihku. Tas zerreja pulku siwis un atradde — weenu mirronu. Deewos man wairak dewis, ne kā gaidiju, fazzija sveijneeks. Deewos man wehlejis labbu darrift. Un tā winsch aishgahje, mirronu gohdigi paglappaht. — Kappu rohkoht, tas kaut ko zeetu atradde. Un kas tas bija? Tas bija akinins. To islause, un ko appakschā atradde? Nu, prahrigs lassitajs, ko zittu, kā semmes. Tahs israfke, un lihki eerafke.

Bet kad sawu darbu bija pabeidsis, tad sawā schehligā sirdi atradde tahs dohmas: „tas bij

labbi.“ Un schihs dohmas dewe Deewos. Bet kahdu makfu tu dohma? Apraktas mantas? Tahs dohmas tew Deewos naw dewis. Netti apraktas mantas rohnahs; tahs debbess mantas arweenu, tas falds preeks sirdi, ka labbu effi darrijis. Un flawehts Deewos, schihs debbess mantas arri tahs wissu-labbakas.

Zeeſas fluiddinachanass.

Krohna Wirzawas pagasta teesa zaur scho sinnamu darra, ka turpat melnu duhkanu kehwi, masu no augumia, kas 18tā Dezember f. g. pecklihdusi, kalabb ka tas, kam winna peederr, naw peeteizees, pagasta lahdei par labbu wairaksohlajam uhtrupē pahrdohs. Krohna Wirzawā, tai 27tā Dezember 1843. 2

(T. S.) Lohmberg, preefchdetaje.

(Nr. 1325.) Henko, pagasta teefas skrihweris.

Wisseem pee Usuppes un Jaun-Dsirres pagasteemi peederrigeem laudim, kas taggad sweschōs, schai pagasta teefai nesinnamōs pagastōs usturrabs, tohp no Usuppes un Jaun-Dsirres pagasta teefas zaur scho usteikts, — un teem pascheem peekohdinahts, pee laika pee schihs pagasta teefas peeteiktees un sawas usteikschanas-sibmies prettim nemt. Usuppe, tai 10tā November 1843. 2

(T. S.) †† Krisch Henning, preefchdetaje.

(Nr. 185.) F. Berg, pagasta teefas skrihweris.

Zittas fluiddinachanass.

Kuſchumuischā Behſu-krohgu un tahs pee tahs paschā muſchās peederrigas Silliu- un Stuhru-mahjas, ar ſchenkeswanas brihwesiibū, warr us ar-renti dabbuht. Klahtakas finnas dohd muſchās wal-dischana. 3

Prahrtigs waggare, kam labbas parahdischanaſ, warr Kuſchumuischā dabbuht weetū. 3

S i n n a.

Deem, kam patiktu, schaſs Latweeschu Alwises ir turpmak lassift, scheit sinnamu darra, ka tahs arri nahloschā 1844tā gaddā rakſihs. Makſa, apstelleſchana un wiffas zittas leetas valiks kā preefschlaikā; bet lai warretu finnaht,zik awiſchu lappas buhs likt rakſtōs eespeest, tad ifkatrs gohdigs lassitaſ tohp luhgits, Steffenhagen fungam pee laika to usdoht, ka tas pirzeju wahrdus un naudu warretu falassift. To tee, kas wehlaki schaſs lappinas apstellehs, ne warrehs par laumu nemt, kad tee tohs pirmajus numerus ne dabbuhs lihds.

Brihw drikket.

No juhmallas gubernementu augistas waldischanaſ pusses: Waldischanaſ-rahts A. Weitler,
No. 432.